

Vogel van papier

Driemaandelijks tijdschrift

Jaargang 15, Nummer 2

April-mei-juni 2009

België-Belgique
P.B.
8560 Wevelgem 1

Aan:

V.u.: E. Debrouwere
Olmenlaan 30
8560 Moorsele

IN DIT NUMMER:

Dag allemaal	2
Dag Van De Dokter	6
Het begrip Handicap	7
Financieel Verslag 2008 en Begroting 2009	10
Praktische informatie	13
Uitnodigingen !	14

Dag Allemaal (I)

Pinksteren, 2009

Dag allemaal,

Deze keer schrijf ik vanuit een gans andere omgeving dan "gewoonlijk": het zwembad in Wevelgem... Daar is juf An naarstig aan het proberen om van de "hondjesslag" van onze drie oudsten toch een deftige schoolslag te maken... terwijl Amelie bibberend van de kou (want... "Hier... koud... Ecuador warm") pogingen doet om op eigen krachten boven water te blijven en het lukt aardig..

Ondertussen zijn we al bijna vier weken in België en de dagen vliegen voorbij. Zou er ergens een ware formule bestaan om ons even "tijdloos" te maken... ? Middernacht, stipt 24.00 uur, kwamen we op 1 mei aan in de Olmenlaan in Moorsele na een reis van 24 uur... Het was "zalig thuiskomen" en een blij en dankbaar weerzien...

De reis op zich was goed verlopen, zonder problemen. De kinderen worden groot en trekken zelf hun plan... Enkele jaren geleden was die vliegtuigreis veel meer te ontzien... bijvoorbeeld toen Lientje, twee en een half jaar oud, in de verbindingstunnel naar het vliegtuig plots op een knopje gedrukt had, een groot alarm afging en de verbindingsslang naar het vliegtuig was ontkoppelde. Of toen Elisa, een goed jaar oud, in New York op zo'n automatisch wandeltapijt stapte, in de verkeerde richting natuurlijk, en dus viel en er een bloedlip aan overhield. Onmiddellijk verscheen een luid loeiend ambulanceke-geen nood want die hadden EHBO-materiaal aan boord en in geen tel waren de traantjes weer gedroogd toen ze een heel grote lolly kreeg. Of nog op diezelfde reis: bij de overstap in New York had ik Elisa op mijn rug in een draagzak en Sarah, toen vier jaar oud, duwde de buggy voort

waar Lien goed in vastgebonden zat, uit voorzorg, voor het geval ze nog ergens knopjes zou zien. Ik moest er zelf helemaal alleen mijn zes reiskoffers, elk ongeveer 30 kilo zwaar, van de bagageband halen en die dan ook nog helemaal naar een ander luchthavengebouw versjouwden. Dat was echt wel een heel moeilijke karwei en mijn valiezen hebben veel extra rondjes gedraaid op de bagageband. Die "mannetjes in groene pakjes van de luchtvaartmaatschappij", die volgens de persoon die me in Brussel tewoord stond me zouden helpen kwamen toch maar niet opdagen. 't Was echt niet gelachen en 'k heb liters gezweet om dan toch nog op tijd te kunnen overstappen. En toen moest ik nog 40 usd "luchthaventax" betalen... "voor het gebruik van de luchthaven!!!", luidde het... Het ging dus goed deze keer en de enige knopjes die konden en mochten ingedrukt worden waren die van het individueel televisie- en computerschermpje dat iedere passagier voor zich had en naar eigen welbevinden kon gebruiken.

Genoeg reisverhalen dus voor een echte reality-soap. Maar ik was aan het vertellen dat we "aangekomen" zijn, en nu de reis op zich zonder moeilijkheden verliep moest onze start hier wel wat hobbelig zijn en duurde het toch enkele weekjes vooraleer ik echt met mijn voeten op de grond stond. Het aanpassen, er echt onmiddellijk invliegen en het onderste uit de kan willen halen, schat ik telkenmale toch niet goed in, want na een weekje werd ik geveld door een felle keelontsteking waarbij ik toch wel even aan die fameuze Mexicaanse griep (al even "veroordelend" als het woord "varkensgriep") moest denken. Stel je voor, de ganse school, onze ganse familie, alle mensen die in de mis waren bij John en iedereen die we ondertussen al gezien hadden, allemaal in quarantaine! Dat zou nogal wat teweeg gebracht hebben...

Dag Allemaal (2)

Even terzijde: ondertussen blijf ik al-
maar heel kritische en harde schrijfsels,
reacties en gepubliceerde teksten ont-
vangen via het Instituut van Volksge-
zondheid in Quito, merendeels geschre-
ven door hoogstaande en echt erkende
"volksgezondheidkundigen" van Latijns-
Amerika. Daarin wordt het bestaan van
die griep niet ontkend en ook niet het
feit dat die geen dodelijke slachtoffers
zou kunnen maken, maar men bekritiseert
wel de angstpsychose en terreur die
errond gezaaid wordt... met als hy-
pothese dat dit alles een geschenkver-
pakking is voor een verborgen politieke
en economische agenda waarbij het far-
maceutisch bedrijf dat het antiviraal
middel produceert de grootste winnaar
is. Ons papa leerde me om bij een
moeilijk gesprek de "jezuietentechniek"
toe te passen door altijd opnieuw maar
vragen te stellen en vragen terug te spe-
len. Maar andere kritische geesten
waren me hier voor met volgende vraag:
als de Wereldgezondheidsorganisatie
deze ziekte dan als zo bedreigend ziet
voor de mensheid en er een epidemie op
wereldschaal dreigt uit te breken,
waarom wordt deze ziekte dan niet als
een "internationale urgentie" erkend
waardoor om het even welke fabriek die
hiervoor aan alle voorwaarden vol-
doet, hetzelfde antivirale middel op
generische wijze mag produceren en het
monopolie niet in handen van een of twee
multinationale farmaceutische firmas
blijft ???

Nu goed... dit terzijde... maar om dan
toch binnen de "ziekenwereld" te blijven:
Saulo werd tien dagen na ons vertrek
naar België in Ecuador met spoed geop-
ereerd van een geperforeerde appendici-
tis. Die werd niet op tijd gediagnos-
ticeerd en eerst bestempeld als een
goeie diarree. Een extra goed ouderwets
zeepsoplavement van twee liter dat zijn

moeder hem gaf om die microben er
sneller uit te krijgen, zal er ook wel niet
goed aan gedaan hebben. Het werd toch
wel echt hoog tijd dat men ingreep. Ge-
lukkig is alles goed afgelopen en is Saulo
is, met de goede zorgen van zijn zus en
een flink diet, weer bijna helemaal de
oude, weliswaar enkele kilootjes lichter
zo te horen.

Maar goed... ik ben weeral aan het afwi-
jken van mijn verhaal en neem hier de
draad op... We zijn dus aangekomen, goed
en wel geïnstalleerd bij "oma Lieve" in
Gullegem (een reuzeteken dat ook in jul-
lie zogenaamd gesloten landje nog zoveel
gastvrijheid bestaat... echt waar). En
vanaf de derde dag gingen de kinderen
naar school in Sint-Joris in Menen en
pasten zich wonderwel goed aan. Ze gaan
graag naar school en voelden zich onmid-
dellijk opgenomen in de schoolgroep. Nog
geen enkele keer vielen traantjes of
wilde iemand niet naar school. De leer-
stof op zich is soms wat moeilijk maar
met de nodige uitleg en wat extra aan-
dacht, vooral voor hoofdrekenen, lukt
het echt goed. Bij deze heel hartelijk
dank aan alle juffen en de directie voor
jullie gastvrijheid, openheid en inzet...
want ook dit mag zeker gezegd worden...
Ondertussen stelden de oudste drie zelf
hun eigen land en leven en wonen voor
aan hun klasgenootjes met een power-
pointvoorstelling, in typische kleder-
dracht en met wat chocolade en snoepjes
die we meegebracht hadden. Het werd
telkens mooi, met de nadruk op "echt
mooi" want dat wilden ze ten stelligste
benadrukken: "Ecuador is mooi en vele
mensen die er wonen zien wij echt graag
en omgekeerd. Soms zijn er ook wel veel
minder mooie dingen... vooral de
onrechtvaardigheid die er is maar daar
trachten we iets aan te verhelpen door
gewoon mee te leven en veel te delen..."

Dat was de voornaamste boodschap van

Dag Allemaal (3)

hun verhaal dat ze jullie gaarne opnieuw en helemaal in dezelfde stijl willen brengen op zaterdag 11 juli (hierover meer verder in deze Vogel van Papier).

Ondertussen gebeurden op school al enkele heel grappige dingen:

Sarah had dictee... met enkele al wel niet meer zo dagdagelijkse woorden: toen de juf het woordje "ambtenaar" dicteerde... maakte Sarah er heel spontaan een "ambetantenaar" van... 's Avonds vroeg ze me doodserius wat een "ambetantenaar" nu eigenlijk wel betekent. Leg dat maar eens uit... want soms is die ambtenaar toch eigenlijk wel helemaal hetzelfde is als een "ambtetantenaar, zeker in Ecuador...

En Elisa moet op een dag toch wel aardig in de knoop gezeten hebben en maakte van het woordje "hoofdpijn"... "gooftpein"... Uw hoofd zou er toch wel zeer van doen hé. Maar goed, het gaat dus echt goed en eigenlijk ben ik echt wel heel trots op onze vier dochters, echt waar

Voor de rest, er is nog zoveel te vertellen, maar er is te weinig tijd en ook te weinig plaats in deze Vogel van papier. Ik zou nog kunnen vertellen over hoe wat ikzelf hier ondertussen uitspook:

Op enkele gelegenheden vertegenwoordigde ik of stelde ik Taporí voor (Rotary-club Izegem, Ziekenhuis in Zoersel, Kokopellifestival in Gullegem). Weldra is er ook vergadering in de Wereldraad van Wevelgem en wil ik gaarne nog de mensen van de Noord-Zuidwerking van de Provincie West-Vlaanderen, de mensen van Alumni-Leuven en van Handicap International zien.

Ondertussen ga ik ook twee dagen per week naar het Dominiek Savio Instituut in Gits. Ik krijg er zoveel informatie dat mijn computer, zowel mijn laptop als het computerke in mijn hoofd, het nog niet allemaal kan ordenen en verwerken. In ieder geval is het ongelooflijk interessant. Op maandag krijg ik van veel verschillende personen informatie over de interne en externe organisatie van het instituut (de netwerking, het intern opvolgingssysteem, de functieinvulling van alle verschillende mensen, het informatiesysteem, het vormingsluik,...) en op donderdag is het "doktersdag" en verfris ik mijn medische kennis over mensen met een handicap op of leer ik totaal nieuwe dingen bij.

Om hierbij de "inwendige mens" te versterken mochten we al aanzitten aan vele heel lekkere tafels, thuis, bij familie en bij vrienden. We zagen ook al vele ooevaars in het Zwin, en brachten bij deze ook al een geboortebezoekje bij onze "allerbeste burens", An en Tom die enige tijd terug voor enkele jaren bij ons in Ecuador woonden. De weg naar zee, met een klein ommetoerke bij Els Vermandere, en ook naar Brugge vonden we ook al terug... en onze langste rit was naar Meerbeek en Leuven waar ik zowaar weer op de schoolbanken zat, deze keer voor een hoorcollege in de faculteit Antropologie waar een Ecuadoraanse sociologe, die ook met ons in Taporí samenwerkt, een hoorcollege gaf: toch echt wel om trots op te zijn.

Zo zie je maar. De dagen zijn goed gevuld en worden afgesloten met het beantwoorden van vele mailkes o.a. met de mensen van Taporí in Pomasqui, waar goed verdegewerkt wordt en die mij vragen jullie allen vele groeten over te brengen.

Wie over ons leven en werk, alhoewel die twee woorden eigenlijk zo door elkaar

Dag Allemaal (4)

lopen, nog iets meer wil horen, is, zoals ik al schreef, heel hartelijk welkom op zaterdag 11 juli vanaf 16.00 uur in de Bamo-school in Moorseele. Ik zou zeggen... "de inkom is gratis" maar ik wilde jullie als het past toch het volgende vragen. In Taporí gebruikt men voor allerlei begeleidingen en therapieën heel vaak playmobilpoppetjes. Enkele jaren terug kregen we er heelwat van vele mensen onder jullie. Ondertussen zijn enkele poppetjes ofwel gesneuveld, ofwel mee in de zak van de jas van een kindje naar huis verdwenen, zodat onze voorraad klein geworden is. Dus, voor de mensen die thuis ergens in een vergethoekje nog enkele playmobilpoppetjes liggen hebben... , wij weten wie hier opnieuw heel blij mee zou zijn. Breng die mee op 11 juli of bezorg die ons via de Olmenlaan 30 in Moorseele of op Stampkot 7 in Gullegem.

Verder kunnen jullie in deze vogel van papier nog meegenieten van een luchtig geschreven verslagje, opgemaakt door "een toevallige bezoeker" bij ons in Ecuador die mocht "meegenieten" van een grotesk circus op de "dag van de dokter" waarop ik met veel plechtigheid uitgenodigd werd "omdat ik een prijs gewonnen had". Zoals jullie op het einde van dit verhaal wel zullen vermoeden, de prijs heb ik nog altijd niet, want na veel geduld en geeuwen en gapen zijn we toch maar weggegaan om vanop een mooi balkonnetje in Quito te genieten van een lekkere verse fruitsap, te genieten van het echte mooie Ecuador....

Volgt nog een "heel serieuze en wat zware tekst" om te tonen dat ons praktisch werken toch echt wel onderbouwd wordt met een theoretisch kader, dat we nadenken over waarmee we bezig zijn en dat de principes van een sociale ethiek toch echt wel de basis vormen van wat we doen. Deze tekst is de vertaling (bij deze dank aan Jean-Mary Foré die zoals steeds bereidwillig helpt bij vertalingen uit het Spaans!) van wat ik in september 2008 als conferentie bracht op de

Universidad Andina, dit voor mensen die vooral binnen de Ministeries op administratieve posten werkzaam zijn rond zorg voor mensen met een handicap. Het was een onderdeel van een open cursus over het thema "handicap".

Eerst en vooral kwam het erop aan te duiden volgens welke modellen mensen het thema "handicap" aanvoelen, erover nadenken en handelen. En naar het einde toe namen we zelf stelling in in verband met het "sociale model" waar de waarden "gelijkheid" OF "diversiteit" voor mensen met een handicap gelden. Wij kiezen echter niet voor de ene of de andere waarde, wat over het algemeen tot nu toe wel gebeurt en waarbij beide concepten dan wel tegenover elkaar gesteld worden. Wat wij hier trachten te tonen is dat beide concepten toch echt wel samen kunnen bestaan: gelijkheid van rechten voor iedereen, maar dan wel binnen de diversiteit wat mogelijkheden en noden zijn van elke persoon. Deze tekst is dus heel theoretisch en helemaal niet af, hij is alleen maar opgesteld om een discussie aan te wakkeren of interne reflectie op te wekken en dat deed die tekst inderdaad op die conferentie en erna ook nog want regelmatig wordt hij nog aangehaald als een of ander ter discussie gesteld wordt.

En dan als laatste, zoals gewoonlijk in de tweede Vogel van papier van elk jaar, kunnen jullie ook nog het financieel verslag 2008 en de begroting 2009 van Taporí met enige uitleg bekijken. Bij deze wil ik opnieuw iedereen van ganser harte bedanken om in ons te blijven geloven en ons te helpen 'dromen werkelijkheid te doen worden'. Ik hoop dat jullie meegenoten hebben van de foto die bij vorige vogel stak... : een reuze vreugdeuitbarsting van Edwin, een jongen die in Taporí de kans kreeg om ook echt te genieten van het leven en gelukkig mag zijn, gelijk zoals

‘De Dag Van De Dokter’ op de evenaar: Het is feest !

Op vrijdag 6 maart organiseerde het "Colegio de Medicos de Pichincha" (de orde van de geneesheren van de provincie Pichincha) naar jaarlijkse traditie de ‘Dag van de Dokter’. Pichincha is de provincie waartoe Quito behoort en waar dus ook Inge onder sorteert.

Het hoogtepunt van deze dag was een avondbijeenkomst in het Salon St. Moritz van het luxueuze Swissotel. Inge kreeg voor deze avond een speciale uitnodiging en met aandrang om toch zeker te komen. Dit om een “prijs” in ontvangst te nemen in de categorie “publicatie van boeken 2009”.

Inge is namelijk auteur van het boekje "Arts-patiënt-communicatie tijdens de medische consultatie". Het is een syllabus en lesmethode ivm communicatietraining voor dokters en dokters in opleiding. Dit boek is uitgewerkt voor het project Salud de Altura (een project in samenwerking met de Stad Quito en gefinancierd door de Belgisch Technische Cooperatie) en is gebaseerd op wat zij in Leuven als communicatietraining kreeg tijdens het laatste jaar geneeskunde (huisartsenopleiding).

Juist die avond waren wij de gasten van Inge en haar gezin. Dit als afsluiter van een zeer mooie veertiendaagse tocht door Ecuador. Zij zaten er verveeld mee dat Inge juist die avond de prijs in ontvangst moest nemen en niet met ons mee kon optrekken. Geen nood, de oplossing was meegaan (om te supporteren en de prijs te helpen dragen). Het werd een serieuze ervaring!

Uit gesprekken met Inge en uit eigen ervaring was ons de dualiteit bij de Ecuadoriaanse mensen opgevallen. Dit uit zich op zeer vele domeinen. (een voorbeeld: Ecuadorianen zijn praktiserend katholiek en tegelijkertijd halen zij ook energie uit zeer oude pre-Inca tradities).

Ook die avond was een voorbeeld van dergelijke dualiteit.

Op het feest werden de dokters samen met hun familie uitgenodigd. Er waren meer dan 700 aanwezigen. Ons viel op dat er geen indigenos bij waren. Het waren allemaal Spaanse Ecuadorianen.

De voorzitter en de bestuursleden van de orde hadden aan de lange voorzitterstafel vooraan post gevat. Eerst gaven zij hun obligate speeches. Amai! Één daarvan deed ons denken aan de film *‘the great dictator’* van Charlie Chaplin uit de eindjaren dertig. Het beeld van de micro die plooit voor het vele verbale geweld: es necesario que haya solidaridad ... somos contra la pobreza ... exigimos que... En na de speeches kwamen uiteindelijk de prijzen en de receptie, dachten we...ja, maar dit na de prijzen en de honneurs voor de ex-presidenten van de orde, voor de dokters die 50 jaar actief waren, voor de dokters die 25 jaren actief waren, voor... Kortom eigenlijk voor bijna alle dokters aanwezig in de zaal was er een persoonlijke vermelding en een prijs.

Telkens werden deze eervolle prijsoverhandigingen door beroepsfotografen vastgelegd, om ze nog dezelfde avond af te printen en aan te bieden aan de gevierde dokters en dit tegen betaling. Het was voor de gevierde dokters een hoogdag! Zij feliciteerden elkaar uitgebreid en waren blij er zo te kunnen bij horen. En het bleef maar duren. Na drie uren waren bijlange nog niet alle te vieren dokters langs geweest. Aangezien we absoluut niet meer konden inschatten wanneer Inge haar prijs zou krijgen, en – eerlijk, we het op onze heupen kregen - zijn we maar vertrokken om nog een zeer smakelijke ‘jugo’ te kunnen drinken. We hebben dit nog kunnen doen in een zeer gezellig café met wonderbaar mooi panoramisch uitzicht op Quito. Je kan niet geloven hoe mooi Ecuador is met een glas jugo!

Alvast wensen wij u, Inge én uw gezin bedanken voor de goede ontvangst, de rondleiding in Tapori, de achtergrondinfo en nog veel meer.

Enne ... nog een proficiat met uw boek (en uw prijs?)!

Christine en Pierre, Stijn en Cathérine

EEN REFERENTIEKADER VOOR HET BEGRIP “HANDICAP”

VANUIT DE GESCHIEDENIS EN HET WOORDGEBRUIK

Een uiteenzetting van Inge als onderdeel van een cursus ‘Handicap’ aan de Universidad Andina in Quito (sept 2008)

(vertaling Jean-Mary Foré)

1. Drie paradigma's of modellen

Over heel de wereld worden personen met een handicap geboren, maar de manieren waarop naar die handicap wordt gekeken, met die handicap wordt omgegaan of die handicap wordt beleefd, verschillen heel sterk van elkaar. We zouden samenvattend kunnen zeggen dat er drie verschillende modellen of paradigma's bestaan met betrekking tot het begrip “handicap”: het traditionele model, het medische model en het sociale model.

a. Het traditionele model

“Het zijn invaliden, zieken, abnormalen, dwazen, idioten, mongolen, zwakzinnigen of gekken”. “God wou hen zo”. “Gekke vrouw”. “Ze verdienen onze naastenliefde”. “Ze zijn zo door hekserij”.

Het is een paradigma waarmee de gehandicapte medemens wordt beschouwd als een onbekwaam iemand die nood heeft aan hulp, zorg, naastenliefde en bescherming. De handicap is volgens dit model “de uitdrukking van het kwaad”, dat ontstaan is omdat de duivel in het lichaam geslopen is of dat aanzien wordt als een Goddelijke straf of beproeving. De uitleg voor het kwaad is verschillend volgens de sociale klasse waartoe de gehandicapte behoort. Normaal gezien leidt dit model tot marginalisering en verstoting. Er ontstaan ook gevoelens van schuld, wanhoop en schaamte voor de gehandicapte zelf en voor zijn familie, in het bijzonder schaamte voor de moeder. Toch wordt de handicap soms ook gezien als een “geschenk”, als een bewijs van opoffering, dat tot “een beter leven” leidt. Dit “morele” model is het oudste, het meest verspreide en verkondigde, dat ons voorschrijft dat we “de handicap niet op een rationele manier moeten begrijpen”, maar enkel “moeten aanvaarden en er de gevolgen van dragen”. Het zijn religieuze tussenkomsten of magische krachten, de riten, die moeten helpen om de handicap onder controle te houden.

b. Het medische model

“Het zijn mindervaliden”. “Het zijn mensen die in iets belemmerd zijn”. “Ze zijn niet normaal”. “Ze zijn nutteloos en onbekwaam voor de arbeidsmarkt”.

In dit biomedische model wordt de handicap als een gebrek beschouwd dat zich lichamelijk of mentaal uit. Het is een “individueel” probleem, geen sociaal probleem. Het gaat over een “behandelbaar” gebrek, een afwijking van de norm die de levenskwaliteit vermindert. Dit paradigma gaat uit van “herstel” of “normalisatie”. Gehandicapten worden beschouwd als patiënten of als klanten die recht hebben op genezing om zich zo opnieuw in de normale wereld te kunnen integreren, en misschien ooit “nuttig en productief” te kunnen zijn. Zij moeten zich

EEN REFERENTIEKADER VOOR HET BEGRIP “HANDICAP” VANUIT DE GESCHIEDENIS EN HET WOORDGEBRUIK

aanpassen en zich herintegreren in de maatschappij, niet andersom. Daarvoor hebben ze de hulp nodig van “deskundigen”, “professionals” en “specialisten”. De individualiteit van de gehandicapte wordt beperkt tot stereotiepe termen en diagnosticeerbare categorieën : “de doofstomme”, “de blinde”, “de lamme”, “de zwakzinnige”.

c. Het sociale model

“Het is iemand met een handicap, maar die persoon heeft dezelfde rechten als om het even wie”. “Het zijn speciale mensen”. “Het zijn mensen met speciale noden”. “Ze hebben veel capaciteiten... maar andere”.

Dit paradigma ziet de handicap niet als een concept dat een politieke en maatschappelijke grondslag heeft. Het is een probleem dat uitgaat van het individu, maar wel van de maatschappij. De handicap wordt gezien als “een van de manieren om in deze wereld te leven”, als een “neutraal” vertrekpunt. Dit denkbeeld is gebaseerd op het paradigma van de “persoonlijke autonomie”, dat aan gehandicapten de kans biedt om een leven te leiden onafhankelijk van hun familie en van de hulpverleners. Het zijn actieve personen die over hun eigen leven kunnen beslissen in een maatschappij die gelijke kansen aan iedereen biedt. De nadruk wordt niet meer gelegd op de beperkingen, maar wel op de “capaciteiten”. Het probleem wordt niet louter meer bekeken vanuit het individu, maar ook vanuit de maatschappij, die ook haar verplichtingen moet nakomen... Toch blijft de doelstelling de “normalisatie” opdat de gehandicapten zouden kunnen leven zoals iedereen in de maatschappij, waarin iedereen “gelijk” is (“sameness”)

3 En momenteel in Ecuador?

Volgens Beatriz Miranda overheerst het *medische model* in de steden terwijl dat op het platteland, het *traditionele of morele* is. Dat laatste vindt in Ecuador overwegend zijn grondslag in de religie. Het *sociale model* is weliswaar nog ontluikend, maar wint toch steeds meer terrein en dan vooral binnen de groep van de professionals en hoger opgeleiden.

De verschillende modellen of paradigma's met betrekking tot het begrip “handicap” zijn in Ecuador niet naast elkaar gaan bestaan (uitsluitend) vanuit het hierboven vermelde historische perspectief. In eerste instantie hangt de zienswijze af van de sociale status en de leefomgeving (platteland-stad) van het individu. Begrippen als “identiteit” en “natie” vormen een probleem in een “multiculturele” samenleving als die van Ecuador, aangezien elke groep de werkelijkheid anders voorstelt. Daarom moeten we altijd aandacht hebben voor de sociale, culturele, geografische, historische en politieke context wanneer we het begrip “handicap” analyseren in ons land. De “handicap” is een sociaal en cultureel gegeven dat bijgevolg binnen elke context anders wordt beleefd en benaderd.

De overheersing van het medische model weerspiegelt dat die alomtegenwoordige idee, die zijn wortels heeft in Europa en de Verenigde Staten en die voornamelijk wordt gepromoot door officiële instanties als de Wereldgezondheidsorganisatie (WGO), ook hier aanvaard wordt. De Nationale Raad voor Gehandicapten van Ecuador (*Consejo Nacional de*

EEN REFERENTIEKADER VOOR HET BEGRIP “HANDICAP”

VANUIT DE GESCHIEDENIS EN HET WOORDGEBRUIK

Discapacidades de Ecuador) bekrachtigde de definities die door de WGO werden opgesteld, in eerste instantie de ‘biomedische’ definitie (1980) en dan de ‘sociale’ (2000). Dankzij die laatste kan er hopelijk meer rekening worden gehouden met “de persoon achter de handicap”. Helaas bestaat er nog altijd een duidelijke tegenstrijdigheid tussen wat officiële en professionele organisaties “veronderstellen” en dat wat de personen die moeten (samen)leven met de handicap, voelen en ervaren.

4 Er ontstaat een nieuw model : het culturele model

En hoe kunnen we nu het begrip ‘handicap’ verstaan enerzijds vanuit een allesomvattende, globale context, maar anderzijds ook in een multiculturele wereld ? Ik heb hier twee vragen die loodrecht op elkaar staan :

Hoe kunnen we het probleem “kwantificeren” en bestuderen op een “rationele en technische” manier in deze geglobaliseerde wereld?

... maar ook...

In hoeverre moeten en kunnen we rekening houden met culturele, misschien wel heel lokale, beschouwingen bij de planning en de invoering van herstelprogramma’s? En tot op welke hoogte zijn we in staat dat te doen ?

Is het zo belangrijk te weten aan welk type van definities en classificaties de politici en deskundigen voorrang geven? Het is belangrijk voor wie gegevens binnen een politiek systeem en tussen politieke systemen wil vergelijken, op het gebied van effectiviteit, volledigheid, efficiëntie, enz. Het is verder belangrijk voor de technische, kwantitatieve en biomedische ondersteuning. Het is ook belangrijk opdat preventieprogramma’s zouden kunnen opgestart worden die de oorzaken van veel lijden moeten wegnemen. De poging echter om de categorie “personen met een handicap” te “universaliseren” door middel van internationale classificaties leidt tot fundamentele, conceptuele, problemen. De schattingen die gemaakt worden, hangen immers af van wat onder “handicap” wordt verstaan, van de ernst van een beperking die in overweging wordt genomen om van “handicap” te spreken en van de wijze waarop de categorieën geïmplementeerd worden om de verkregen informatie in kaart te brengen.

De ideologie van de “normalisatie” probeert te bevestigen dat “alle personen gelijk zijn”, terwijl de gehandicapten net willen dat de “eigenheid” (individualiteit) van hun eigen leven erkend wordt. Ze willen een individuele en culturele identiteit en vragen dat ze als “persoon met een handicap” volledig deel kunnen uitmaken van de samenleving. “Ik ben een persoon met een handicap, maar niet enkel die handicap bepaalt wie ik ben”.

Het begrip “inclusie” ontstaat vanuit een veranderd paradigma over “normaliteit en diversiteit” dat van levensbelang was en is voor mensen met een handicap. Tot voor kort werd aangenomen dat de samenleving bestond uit twee groepen “de normale mensen” en de “abnormalen of de anderen”. Die laatste groep werd door een onzichtbare lijn volledig gescheiden van de “normalen”, als gevolg van een “gebrek” of een “tekortkoming” die hen van de norm doet afwijken. De evolutie van het biomedische model of het model van herstel naar de sociale modellen, vloeit voort uit een andere manier van denken : er mag niet enkel meer gefocust worden op het gebrek of de tekortkoming die de persoon heeft. Dat gebrek is een deel van de persoon, maar de persoon is veel meer dan enkel het gebrek. De vraag is of “het de personen met een gebrek zijn, die afwijken van de norm” dan wel of “de diversiteit de norm is”. Amartya Sen gaf ons al het antwoord op die vraag in zijn betoog over de “menselijke diversiteit” (Sen 1999) : personen met een handicap maken al wezen-

TAPORI PALADINES DE LA FELICIDAD

FINANCIEEL VERSLAG 2008 EN BEGROTING 2009 (in USD)

	begroot 2008	uitgaven 2008	autofin be- groot 2008	autofin gereal 2008	begroot 2009	autofin begroot 2009
administratie 100						
100/1 pers.kost	4941	5121			6862	
100/2 kantoorat.	350	376			375	
basisvoorzieningen 101						
101/1wa/gas/electr	1500	1397			1500	
onderhoud 102						
102/1 pers.kost	3028	3114			3258	
102/2 mat.	0				500	
investeringen 103						
103/1 hell.vlak	1400	0			1000	
103/2 warm.waterpaneel	1200	1008				
103/3 BTC		2413			6085	
medische consultaties 104						6400
104/1 loon artsen	10128	11319	14000	5965	11273	
104/2 pers.kost	4416	4416			4658	
104/3 med. Mat	2000	1508			2100	
104/4 med. Fonds	1000	925			1000	
104/5 apotheek					4000	2000
104/6 tandarts						
psychotherapie 105						1800
105/1 pers.kost	4476	4180	1500	1681	4631	
105/2 mat.	50	4			200	
105/3 soc.werk	0					
revalidatie 106			6000	8060		10000
<i>106/1 Indiv. begeel.</i>						
106/1/1 pers.kost	14908	15096			16567	
106/1/2 mat.	400	414			800	
106/1/3 vervoer					100	
106/1/4 werkruimte install.					1500	
<i>106/2 atelier jongeren</i>						220
106/2/1 pers.kost	9306	8809			8948	
106/2/2 mat.	1000	571			3000	
<i>106/3 dagcentrum</i>						
106/3/1 opstart						
106/3/2 pers.kost	10721	10948			11337	
106/3/3 mat.	600	1192			200	
<i>106/3/4 onderzoek</i>	5000	1749				
bibliotheek 107			350	486		500
107/1 pers.kost	4861	4836			5120	
107/2 pc-zaaltje	400	0			400	
107/3 mat.	500	380			400	
caritas 108	500	423			400	
vorming personeel 109	1700	490			1600	
voeding-girasoles 110	0		1100	1100		1100
recyclage 111			3015	1031		300
111/1 pers.kost	2943	3227				
111/2 mat.		193				
varia 112			3000	1985	2000	2000
coördinatie 113						
113/1 loon	7000	7650			8000	
113/2 verpl. comm. mat.					1500	
totaal in USDollar	94328	91759	28965	20308	109314	24320
omrekening € 2008 1€=1,35\$	69872	67969	21455	15042		
omrekening € 2009 1€=1,30\$				22,13%	84087	18707
						22,24%

ogel van papier

Pagina 10

De financiën: Een woordje uitleg.

Als je de begroting 2008 legt naast wat ook daadwerkelijk uitgegeven en gerealiseerd werd, hebben we een woordje uitleg

Puntje 103/1: Het hellende vlak werd in 2008 nog niet aangelegd... omdat we heel onverwachts financiering zouden krijgen van de Belgisch Technische Cooperatie (BTC) in Quito voor verbouwingswerken en de tweede verdieping op het bijgebouw. We besloten dus om de constructie van dat hellend vlak even uit te stellen en dit werk tegelijkertijd uit te voeren met die andere verbouwingswerken, daar alles dan toch tijdelijk in een bouwwerf zou veranderen... Maar toch lieten die centjes van de BTC even op zich wachten en konden we pas daadwerkelijk beginnen eind 2008. Ondertussen, juni 2009, is alles klaar, hellend vlak inbegrepen, en werd alles met heel veel wijwater ingewijd door de pastoor van Pomasqui. Nu zijn de verdiepingen van de twee gebouwen eindelijk goed toegankelijk voor mensen met motorische beperkingen, en bij deze hartelijk dank aan wie hiertoe via zijn verjaardagsgeschenk bijdroeg!

Puntje 103/3: Deze uitgave was niet voorzien in de begroting 2008... aangezien het over die net vermelde "onverwachtse" steun van de BTC ging. Een deeltje van de uitvoering van dit project zit dus al in het verslag van 2008 en de rest volgt voor 2009.

Puntje 104/1: Zoals jullie kunnen zien is er een groot verschil tussen wat we begrootten als autofinanciering voor de medische consultatie (14 000 usd) en wat er daadwerkelijk binnenkwam (5 965 usd). In die 14 000 usd zat een groot deel financiering vanuit de apotheek voor chronische patiënten die we in 2008, met de financiële steun van Memisa, zouden opstarten. Strikt genomen is dit eigenlijk geen "autofinanciering" maar een nieuw projectonderdeeltje met "externe financiering" maar dat snel ook geld in het laatje zou moeten brengen, en zo hebben we dit ook gecorrigeerd voor 2009. Maar door enige vertraging in de uitvoering van dit projectonderdeel konden we er nog niet mee starten in 2008 en is dit dus doorgeschoven naar 2009. Wat dus daadwerkelijk binnenkwam is alleen het geld dat de mensen in de medische consultatie betalen: 3 usd, of 2,3€ per consultatie van gemiddeld een half uurtje. Deze som wordt betaald door ongeveer 2/3 van de mensen. Sommige mensen betalen "wat ze meehebben" of sommigen helemaal niets. En voor chronische patiëntjes, bijvoorbeeld de kinderen met een handicap wordt voor een "re-consult" 1 usd aangerekend. De consultaties voor het eigen personeel en hun familie zijn gratis en dat gaat toch ook wel over een vijftigtal mensen... want we werken er al met 18 mensen en sommigen hebben vele kinderen, zoals Rosita, bij wie elke dag 12 borden op tafel staan. Dit is een stukje "sociale zekerheid" dat je letterlijk gezien "bij het loon" zou kunnen rekenen...

En dan is er nog een "letterzetfoutje" geslopen in het voorstellen van de begroting 2008 (Vogel van papier jaargang 14, nummer 2, april-mei-juni 2008). Daarin schreven we dat ik "elke week 24 uur algemeen coördinatiewerk" voor Taporí zou doen... maar dit moet "elke maand 24 uur algemeen coördinatiewerk" zijn. In het puntje 113/1 werd niet alleen de verloning hiervoor opgenomen maar ook allerlei administratieve, communicatie en kantooronkosten (computeronderhoud, internet, eigen "papieren" zoals verblijfsvergunning, paspoort, orde der geneesheren,...). Alleen dit rubriekje, dat je gerust "ambetantenarij" mag noemen, is op zich ook al goed voor bijna 1000 usd per jaar... Voor 2009 splitsten we deze twee rubrieken (verloning en algemene onkosten) voor alle duidelijkheid op en zou ik een aantal uren meer werken, die vooral geïnvesteerd zullen worden in de interne re-organisatie en het informatiesysteem van het validatiecentrum. Maar hierover volgt zeker meer in de komende Vogels van papier.

En dan is er nog de begroting 2009 die enige vragen zou kunnen opwerpen:

De financiën: Een woordje uitleg.

Bij overleg werd besloten om voor 2009 geen loonopslag door te voeren... dus geen indexering ondanks het feit dat de inflatie in 2008 toch bijna 10 % bedroeg: een moeilijke maar nodige beslissing om de financiering van al het Taporiwerk toch in evenwicht en gezond te houden. Als jullie toch verhogingen opmerken in de personeelskosten, bijvoorbeeld in het onderdeel "administratie-puntje 100/1", dan is dit omdat er meer uren moeten gewerkt worden. In dit geval werden meer uren voor Cristina, de boekhoudster voorzien omdat een aantal administratieve zaken, zoals het herwerken van de statuten van de v.z.w. en het van heel nabij opvolgen van de verbouwingswerken, toch wel extra werk met zich meebrengt.

Puntje 104/6: Bij gebrek aan concrete gegevens maakten we nog geen berekeningen wat de specifieke begroting van het tandartsenprojectje betreft. Hiervoor zullen we een klein loon voor de tandarts moeten voorzien, waarbij tegelijkertijd de autofinanciering van het ganse "medisch-odontologisch luik" een beetje zou vermeerderen aangezien hier ook wat geld binnenkomt. Hierover komt zeker meer duidelijkheid in het volgende verslag.

Puntje 106/2/2: dit puntje staat in heel nauw verband met 106/2/1 en gaat over het opstarten van het projectonderdeel "ateliers" voor jongeren met een handicap, financieel ondersteund door de Gemeente Wevelgem. Dit projectonderdeel werd opgestart in 2008 en toen werd vooral aan de kennis van de jongeren gewerkt en, alleen toen we er de tijd voor rijp zagen, begonnen we te investeren in "materiaal", in dit geval het aankopen van basisproducten, algemene voeding en hygiëne, waarmee een klein winkeltje gestart werd. Voor 2009 zou dit winkeltje uitgebreid worden. We zijn ook gestart met de bouw van dierenhokjes en het aanschaffen van de diertjes en hun voeding, vandaar dat voor dit onderdeel meer geld dan vorig jaar voorzien wordt. Deze projectjes moeten echter op korte termijn "zelfbedruipend" worden, net zoals het winkeltje voor gezonde voeding (Girasoles, puntje 110) en ook het recyclage-projectje (puntje 111). Dit wil zeggen dat er geen geld vanuit Tapori meer wordt ingebracht en dat, in het geval van Girasoles, er zelfs iets van de opbrengst of winst terugkeert naar Tapori, zijnde 1100 usd per jaar.

Zoals jullie kunnen zien blijven de totale uitgaven stijgen door het blijvend groeien van Tapori, vooral dan het revalidatieluik en het medisch-odontologisch luik. Het autofinancieringspercentage blijft wel stabiel, toch al enige tijd rond de 22 % van de totale begroting.

Wat zou dan in 2009 van de totale begroting uit België komen ?

Even een rekensom maken:

We begroten in totaal 109314 usd en proberen daarvan 24320 usd te realiseren door autofinanciering.

Daarnaast mikken we voor dit jaar op een grote nationale subsidie via het Ministerie van Sociaal Welzijn, dit voor de werking van het Inclusief Dagcentrum. In dit ministerie dienden we in augustus 2008 een projectvoorstel in... eerst ter waarde van 25 000 usd, 5 000 usd nog voor 2008 en 20 000 usd voor 2009... Ondertussen zijn we juni 2009... en zijn we nog altijd bezig met projectrevisies. Het projectvoorstel zit nog altijd in de "identificatiefase" en het is een heus zenuwslopend werkje, maar we geven de moed niet op en leren almaar opnieuw geduldig en diplomatisch te zijn. Als we dit er echt door krijgen, zou het een heel welkom teken zijn, voor de eerste keer sinds het bestaan van Tapori, van een groeiend sociaal en solidair beleid in Ecuador, waarbij de Ecuadoraanse staat meer investeert in de sociale sector. Laat ons hopen dat ik in het volgende financieel verslag mag schrijven dat dit echt werkelijkheid geworden is.

✓ **ogel van papier**

Vragen of opmerkingen bij
De ouders van Inge:
Etienne en Brigitte Debrouwere-
Allegaert

Olmenlaan 30 8560 Moorsele

Telefoon&fax: (056) 41 43 68

E-mail: edebrall@skynet.be

HOE INGE CONTACTEREN ?

Tel en Fax 00 59 32 288 62 29

debringe@ecnet.ec

Tel en Fax 00 59 32 288 62 29

debringe@ecnet.ec

De naam "**Tapori**" komt uit India. Hij wordt gegeven aan straatkinderen die zonder enig houvast of ondersteuning van familie of ouders, in riolen en treinstellen, op verlaten terreinen samen hun lot in handen nemen. Ook wie fysische of mentale beperkingen heeft, blijft een volwaardig lid van de groep. Wie behendiger is en meer eten te pakken krijgt... kan meer delen met wie dit niet kan: een mooi en zuiver voorbeeld van "solidariteit".

TAPORI—ECUADORIAANSE VERSIE—VANDAAG

Inge startte haar **Tapori-project** in 1993 en het was aanvankelijk vergelijkbaar met een consultatiebureau van het Belgische Kind en Gezin, weliswaar op kleinere schaal. Binnen deze consultaties werden al vlug de andere noden van de mensen duidelijk en zo groeide het project stap voor stap uit tot een interdisciplinair gezondheidscentrum, een "**Centro de Salud Integral**", dat staat voor een lokale maar toch structurele aanpak van de totale armoede-problematiek.

Op dit ogenblik bestaat het project uit de volgende **vier onderdelen**:

- Een medisch-sociaal luik (consultatiebureau).
- Een revalidatiecentrum waar in vier luiken de zorg voor mensen met een handicap opgenomen wordt.
- Een educatief luik met bibliotheek voor kinderen en jongeren en een avondschool voor jongeren en volwassenen.
- Een socio-economisch luik met twee microbedrijfjes.

FINANCIËLE STEUN

Met fiscaal attest : (vanaf 30,00 €, verspreid over één of meer giften in hetzelfde jaar) :

000-0718676-03

Kontinenten — Doorniksesteenweg 149

8500 Kortrijk

Vermelding: Inge Debrouwere Ecuador

(Kontinenten is het administratief centrum voor missiewerking in

Zonder fiscaal attest :

083-2520839-06

Inge Debrouwere

Moorsele

Vermelding: Project Tapori

Wil je zelf op de een of andere wijze de vierdepijlerwerking van Tapori ondersteunen en bekendheid geven, heb je contacten bij instanties die verantwoordelijkheid dragen in derde- en vierdewereld ondersteuning, of ken je iemand die hierin geïnteresseerd is, laat het ons vooral weten op edebrall@skynet.be of 056/41.43.68 (ouders van Inge)

Zaterdag 11 juli

Nodigt Inge Jullie Allemaal uit

Tussen 16 en 17u willen Inge en de kindjes jullie verwelkomen op een nieuw 'terugkom-moment'. Om 17u stellen de oudste drie in hun beste Nederlands en in traditionele Ecuadoraanse klederdracht even zelf hun Ecuador voor.

Inge wil aansluiten met een korte uiteenzetting over haar plannen voor de volgende jaren rond zorg voor mensen met beperkingen in Ecuador.

We voorzien achteraf uiteraard een drankje en tijd en ruimte voor een babbel, heel eenvoudig, vrienden, kennissen, sympathisanten onder elkaar.....

Welkom dus !

We zijn opnieuw te gast in de BAMO-school te Moorseele: volg de weg tussen de kerk en het Rust en Verzorginstehuis Sint-Jozef en een groot aanwijsbord BAMO-school helpt u verder.

Zondag 18 oktober Missiecomité St. Martinus

Op zondag 18 oktober aanstaande wil de groep

Missiecomité Sint-Martinus Moorseele

opnieuw voor enkele Moorseele 'derde en vierdewereldwroeters' een duwke doen:

Een aperootje, een eenvoudige maaltijd, een potje koffie met een stukse taart, een babbel . Heel eenvoudig. Uit de opbrengst kreeg Tapori vorig jaar 2000€. Past het? Noteer nu al in uw agenda. Past het niet? Misschien een volgende keer. En zegt het U niet zoveel? Dan is het ook goed.

We herinneren nog even in de volgende Vogel (september 2009)

Playmobil - Actie

Heeft U thuis nog een doos PlayMobil zonder duidelijke bestemming ? In Tapori zijn ze op zoek naar vernieuwing van hun voorraad. Een woordje uitleg voor het doel van deze playmobil poppetjes vind je in "Dag Allemaal" op bladzijde 2.

Geef een seintje aan Inge of Etienne Debrouwere !